

Grozījumi:

14.10.1999. likums / LV, 353/354 (1813/1814), 27.10.1999. / Stājas spēkā 10.11.1999.
12.12.2002. likums / LV, 187 (2762), 20.12.2002. / Stājas spēkā 01.01.2003.
30.10.2003. likums / LV, 159 (2924), 12.11.2003. / Stājas spēkā 26.11.2003.
22.01.2004. likums / LV, 15 (2963), 29.01.2004. / Stājas spēkā 01.02.2004.
24.02.2005. likums / LV, 43 (3201), 15.03.2005. / Stājas spēkā 29.03.2005.
22.06.2005. likums / LV, 104 (3262), 06.07.2005. / Stājas spēkā 20.07.2005.
27.09.2007. likums / LV, 160 (3736), 04.10.2007. / Stājas spēkā 05.10.2007.
03.04.2008. likums / LV, 62 (3846), 22.04.2008. / Stājas spēkā 06.05.2008.
14.11.2008. likums / LV, 187 (3971), 02.12.2008. / Stājas spēkā 01.01.2009.
12.06.2009. likums / LV, 97 (4083), 26.06.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
18.02.2010. likums / LV, 34 (4226), 02.03.2010. / Stājas spēkā 03.03.2010.
04.03.2010. likums / LV, 47 (4239), 24.03.2010. / Stājas spēkā 07.04.2010.
16.12.2010. likums / LV, 205 (4397), 29.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu

(Likuma nosaukums 14.10.1999. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 10.11.1999.)

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

- 1) **tabaka** — nakteņu dzimtas augs, kas satur nikotīnu;
- 2) **nikotīns** — tabakā un tabakas izstrādājumos esošs alkaloīds, spēcīga nervu sistēmu apdraudoša inde, kas izraisa pieradumu un atkarību no tās;
- 3) **smēķēšana** — process, kura laikā notiek tabakas izstrādājuma vai augu smēķēšanas produkta apzināta aizdedzināšana un lietošana tādā veidā, ka tos var ieelpot (inhalēt), un kura rezultātā izdalās dūmi;
- 4) *(izslēgts ar 14.10.1999. likumu);*
- 5) **tabakas darva** — neapstrādāts bezūdens dūmu kondensāts, kas nesatur nikotīnu;
- 6) **tabakas izstrādājumi** — šā likuma izpratnē: izstrādājumi, kuri pilnīgi vai daļēji pagatavoti no ģenētiski modificētas vai nemodificētas tabakas (piemēram, cigaretes, cigarellas, cigāri, pīpju un cita smēķējamā tabaka, šņaucamā, košļājamā, zelējamā un velmējamā tabaka) un kuri paredzēti smēķēšanai, šņaukšanai, košļāšanai vai zelēšanai;
- 7) **tabakas izstrādājumu reklāma** — jebkurā veidā izplatīta informācija, tai skaitā komerciāls paziņojums (piemēram, iespieddarbi, plakāti, uzlīmes, reklāmas attēli uz sienām, radio un televīzijas raidījumi, klipī, kinofilmās un videofilmās), kuras mērķis ir tieši vai netieši veicināt tabakas izstrādājumu pirkšanu un patēriņu;
- 8) **iepakojuma vienība** — mazākā patērētājam piedāvātā tabakas izstrādājumu vai augu smēķēšanas produktu tara (piemēram, paciņa, kastīte, kārba, maisiņš), kuru atverot var piekļūt tabakas izstrādājumam vai augu smēķēšanas produktam;
- 9) **telpa, kas speciāli ierādīta smēķēšanai** — smēķēšanai paredzēta atsevišķa telpa, kas ēkas tehniskās inventarizācijas plānā atzīmēta kā konstruktīvi nodalīta telpa un ir aprīkota ar nosūces ventilāciju, lai tabakas dūmi

neieplūstu citās telpās. Šajā telpā ir attiecīgs informatīvs uzraksts vai simbols. Tajā netiek sniegti iestādes, komersanta, jebkuras citas juridiskās personas vai pašnodarbinātās personas pamatpakalpojumi;

10) **tabakas izstrādājumi orālai lietošanai** — šā likuma izpratnē: tabakas izstrādājumi, kuri paredzēti orālai lietošanai un pilnīgi vai daļēji pagatavoti no tabakas cietā veidā (formā) vai daļiņu veidā (formā) vai jebkurā to apvienojumā un tiek piedāvāti maisiņu iepakojumā (sausos, smaržīgos vai porainos maisiņos) vai iesaiņojumā, kas ir līdzīgs pārtikas produktu iesaiņojumam, izņemot tos tabakas izstrādājumus, kuri izmantojami smēķēšanai vai košļāšanai;

11) **sastāvdaļa** — jebkura viela vai materiāls (arī pārveidotā veidā), ko izmanto tabakas izstrādājuma vai augu smēķēšanas produkta ražošanā vai sagatavošanā un kas iekļauts gatavajā izstrādājumā (ieskaitot papīru, filtru, krāsas, uzlīmes), izņemot tabakas lapas un citas dabiskas vai nepārstrādātas tabakas auga daļas;

12) **vieta, kas speciāli ierādīta smēķēšanai** — ar attiecīgu informatīvu uzrakstu vai simbolu apzīmēta un ugunsdrošības noteikumu prasībām atbilstoši aprīkota teritorija ārpus ēkām brīvā dabā, telpa vai telpas daļa, kas aprīkota ar gaisa ventilācijas iekārtu, vai telpas daļa vasaras (āra) kafejnīcā;

13) **publiska ēka vai būve** — ēka vai būve, kurā vairāk nekā 50 procentus kopējās platības aizņem publiskas telpas;

14) **publiska telpa** — sabiedrībai pieejama nedzīvojamā telpa, kurā īslaicīgi var uzturēties un saņemt dažādus pakalpojumus apmeklētāji (piemēram, skatītāji, pacienti, klienti, pircēji, pasažieri);

15) **telpa, kas atsevišķi nodalīta smēķēšanai** — atsevišķa telpa, kas ēkas tehniskās inventarizācijas plānā atzīmēta kā konstruktīvi nodalīta telpa, kas paredzēta pamatpakalpojumu saņemšanai un smēķēšanai un ir aprīkota ar nosūces ventilāciju. Šī telpa aizņem ne vairāk kā 50 procentus no kopējās publiskās telpas platības un ir izvietota pēc iespējas tālāk no ieejas. Telpā ir attiecīgs informatīvs uzraksts vai simbols;

16) **publiski pasākumi** — sabiedrībai pieejamas dažāda veida atklātas akcijas (piemēram, sarīkojumi, izrādes, koncerti, sporta spēles, izstādes);

17) **publiska teritorija** — ietves, tuneļi, laukumi, gājēju apakšzemes pārejas, satiksmes ejas, kā arī parki, skvēri, peldvietas un citas speciāli sabiedrības vajadzībām iekārtotas atpūtas vietas brīvā dabā;

18) **sponsorēšana** — jebkāda veida kolektīvs vai personisks atbalsts kādam pasākumam, darbībai vai indivīdam ar mērķi tieši vai netieši veicināt tabakas izstrādājumu pirkšanu un patēriņu;

19) **augu smēķēšanas produkti** — augi vai augu vielas (piemēram, rūpnieciski ražotas augu cigaretes, rūpnieciski ražoti rullējami augu maisījumi), kas ir paredzēti smēķēšanai un nesatur tabaku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.10.1999., 30.10.2003., 24.02.2005., 22.06.2005., 03.04.2008. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

2.pants. Likuma mērķis

Šā likuma mērķis ir aizsargāt cilvēka veselību un tiesības uz tīru, ar tabakas un augu smēķēšanas produktu dūmiem nepiesārņotu vidi, noteikt tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu iepakojuma vienības noformējumu, tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu izplatīšanas ierobežojumus, kā arī kārtību, kādā valsts kontrolē tabakas, tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu apriti, tabakas izstrādājumu reklāmu, sponsorēšanu un smēķēšanu publiskās ēkās, būvēs, telpās un teritorijās.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

3.pants. Darbinieku tiesības uz tīru, ar tabakas un augu smēķēšanas produktu dūmiem nepiesārņotu darba telpu

(1) Darbiniekam, kurš nesmēķē, ir tiesības atteikties strādāt tādā darba telpā, kur citi darbinieki smēķē. Šādu atteikumu nedrīkst uzskatīt par darba disciplīnas vai civildienesta noteikumu pārkāpumu.

(2) Darba devēja pienākums ir nodrošināt darbiniekam — nesmēķētājam — ar tabakas un augu smēķēšanas produktu dūmiem nepiesārņotu darba telpu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

4.pants. Tabakas audzēšanas ierobežojumi

(1) Latvijā ir aizliegts audzēt tabaku rūpnieciskiem mērķiem bez Zemkopības ministrijas izsniegtas speciālas atļaujas (licences).

(2) Fiziskajām personām ir atļauts audzēt tabaku tikai personiskajām vajadzībām.

5.pants. Tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu ražošanas, realizācijas un izlaišanas brīvam

apgrozījumam ierobežojumi

Aizliegts:

- 1) realizēt šņaucamo un košļājamo tabaku;
- 2) ražot, realizēt un izlaist brīvam apgrozījumam (turpmāk — importēt) cigaretes, kurās nikotīna daudzums pārsniedz 1 miligramu vienā cigaretē (šis daudzums noteikts atbilstoši standarta LVS ISO 10315:2007 "Cigaretes. Nikotīna satura noteikšana dūmu kondensātos. Gāzhromatogrāfiskā metode" prasībām attiecībā uz nikotīnu);
- 3) ražot, realizēt un importēt cigaretes, kurās tabakas darvas daudzums pārsniedz 10 miligramus vienā cigaretē (šis daudzums noteikts atbilstoši standarta LVS ISO 4387:2003 "Cigaretes — Metodes, kā, izmantojot parastu analītisko smēķaparātu, noteikt dūmu cieto daļiņu kopējo masu pirms un pēc atūdeņošanas un denikotīnēšanas" prasībām attiecībā uz tabakas darvu);
- 4) ražot, realizēt un importēt cigaretes, kuru dūmos oglekļa monoksīds pārsniedz 10 miligramus uz vienu cigareti (šis daudzums noteikts atbilstoši standarta LVS ISO 8454:2008 "Cigaretes. Tvana gāzes satura noteikšana cigarešu dūmu gāzveida fāzē. NDIR metode" prasībām attiecībā uz oglekļa monoksīdu);
- 5) realizēt cigaretes, ja par attiecīgo cigarešu partiju šā likuma 5.¹ panta otrajā daļā minētās vai Eiropas Komisijas sarakstā iekļautās Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentās laboratorijas nav iesniegušas testēšanas pārskatu;
- 6) realizēt tabakas izstrādājumus, kuru iepakojuma noformējums neatbilst šā likuma 6.panta noteikumiem;
- 7) realizēt tabakas izstrādājumus orālai lietošanai;
- 8) realizēt augu maisījumu produktus, kuru smēķēšanas, šņaukšanas, košļāšanas vai inhalēšanas rezultātā tiek izdalītas vai uzņemtas vielas, kas izraisa psihoaktīvām vielām līdzīgus psihiskus traucējumus lietotājam, un kuru lietošana var izraisīt atkarību.

(30.10.2003. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.04.2008. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

5.¹ pants. Tabakas izstrādājumu atbilstības novērtēšana

(1) Uz cigarešu paciņām norādītā nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda daudzuma pareizību apstiprina saskaņā ar standartu LVS ISO 8243:2007 "Cigaretes. Paraugu ņemšana".

(2) Ja par attiecīgo cigarešu partiju nav testēšanas laboratorijas izsniegta testēšanas pārskata, komersanti, kas realizē cigaretes, kā arī komersanti, kas importē tabakas izstrādājumus no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, par saviem līdzekļiem pārbauda cigaretēs esošā nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda daudzuma atbilstību šā likuma 5.panta 2., 3. un 4.punktā noteiktajam. Minēto pārbaudi ir tiesīgas veikt testēšanas laboratorijas, kuras akreditētas Sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības" un par kurām Ekonomikas ministrija publicējusi paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis", vai citu Eiropas Savienības dalībvalstu paziņotās laboratorijas tabakas izstrādājumu jomā.

(3) Ekonomikas ministrija nosūta Eiropas Komisijai testēšanas laboratoriju sarakstu, norādot apstiprināšanai lietotos kritērijus un piemērotās pārraudzības metodes, kā arī informē Eiropas Komisiju par sarakstā izdarītajiem grozījumiem.

(03.04.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.11.2008., 12.06.2009. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

6.pants. Tabakas izstrādājumu iepakojuma noformējums

(1) Uz Latvijā realizējamo tabakas izstrādājumu iepakojuma aizliegts:

- 1) attēlot konkrētas fiziskās personas;
- 2) attēlot Latvijas valsts simbolus;
- 3) izmantot animācijas attēlus.

(2) Uz katras Latvijā realizējamo tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības jābūt vismaz vienam no šādiem vispārīgiem brīdinājumiem valsts valodā:

- 1) "Smēķēšana nogalina";
- 2) "Smēķēšana nopietni apdraud Jūs un cilvēkus Jums blakus".

(3) Uz katras Latvijā realizējamo tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības jābūt vismaz vienam no šādiem

speciāliem brīdinājumiem valsts valodā:

- 1) "Smēķētāji mirst jauni";
- 2) "Smēķēšana izraisa artēriju nosprostošanos un rada sirdslēkmes un insultu";
- 3) "Smēķēšana izraisa neārstējamu plaušu vēzi";
- 4) "Smēķēšana grūtniecības laikā kaitē Jūsu bērnam";
- 5) "Sargiet bērnus: nelieciet viņiem elpot tabakas dūmus!";
- 6) "Atmest smēķēšanu Jums var palīdzēt Jūsu ģimenes ārsts un farmaceits";
- 7) "Smēķēšana izraisa stipru atkarību, nesāc!";
- 8) "Smēķēšanas atmešana samazina risku saslimt ar neārstējamām sirds un plaušu slimībām";
- 9) "Smēķēšana var izraisīt lēnu un mokošu nāvi";
- 10) "Lūdz palīdzību, lai atmestu smēķēšanu! (tāl. 67037333)";
- 11) "Smēķēšana var pasliktināt asinsriti un izraisīt impotenci";
- 12) "Smēķēšana paātrina ādas novecošanos";
- 13) "Smēķēšana var kaitēt spermatozoīdiem un samazināt auglību";
- 14) "Tabakas dūmi satur benzolu, nitrozamīnus, formaldehīdu un zīlskābi".

(4) Vienlaikus ar speciālo brīdinājumu tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības papildina ar atbilstošiem krāsainiem fotoattēliem vai citām ilustrācijām (kombinētais brīdinājums) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(5) Vispārīgos brīdinājumus uz attiecīgā tabakas izstrādājuma iepakojuma vienībām regulāri maina. Brīdinājumu drukā uz visredzamākās (lielākās) tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības virsmas, kā arī uz jebkura ārējā iepakojuma, izņemot caurspīdīgo papildu apvalku, kas tiek lietots tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībā.

(6) Šā panta trešajā daļā minētos speciālos brīdinājumus uz attiecīgā tabakas izstrādājuma iepakojuma vienībām regulāri maina. Brīdinājumu drukā uz otras redzamākās (lielākās) tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības virsmas, kā arī uz jebkura ārējā iepakojuma, izņemot caurspīdīgo papildu apvalku, kas tiek lietots tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībā.

(7) Speciālos brīdinājumus, kas izvietoti uz otras lielākās tabakas iepakojuma vienības virsmas, maina, lai gada laikā dažādi brīdinājuma varianti parādītos vienādā daudzumā ar piecu procentu novirzi.

(8) Uz katras Latvijā realizējamo cigarešu iepakojuma vienības jābūt:

1) norādījumam valsts valodā par nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda daudzumu miligramos vienā cigaretē. Šo norādījumu izvieto uz vienas no cigarešu iepakojuma vienības sānu malām, un tas aizņem vismaz 10 procentus no attiecīgās virsmas;

2) piestiprinātai akcīzes nodokļa markai. Ja ir slēgts caurspīdīgs papildu apvalks, akcīzes nodokļa marku piestiprina zem apvalka.

(9) Gan pirms vispārīgā, gan pirms speciālā brīdinājuma jābūt norādei "Veselības ministrija brīdina".

(10) Vispārīgais brīdinājums (izņemot norādi "Veselības ministrija brīdina") aizņem vismaz 30 procentus no attiecīgās tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības ārējās virsmas.

(11) Speciālais brīdinājums (izņemot norādi "Veselības ministrija brīdina") aizņem vismaz 40 procentus no attiecīgās tabakas izstrādājumu iepakojuma vienības ārējās virsmas.

(12) Uz citu tabakas izstrādājumu (kuri nav cigaretes) iepakojuma vienību redzamākajām (lielākajām) virsmām, kuras ir lielākas par 75 kvadrātkilometriem, vispārīgie un speciālie brīdinājumi aizņem vismaz 22,5 kvadrātkilometrus lielu laukumu no katras virsmas.

(13) Vispārīgā un speciālā brīdinājuma tekstam un norādījumam par nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda saturu atbilstoši šā panta astotās daļas 1.punktam jābūt:

- 1) skaidram un salasāmam;
- 2) izvietotam tā, lai, atverot iepakojuma vienību, to nevarētu sabojāt vai noņemt. Brīdinājumi nedrīkst būt drukāti vai piestiprināti uz caurspīdīgā iepakojuma un akcīzes nodokļa markām, tie nedrīkst būt izdzēšami, kā arī tos nedrīkst apslēpt vai pārklāt cita rakstveida informācija vai attēls. Tabakas izstrādājumiem (kuri nav cigaretes) brīdinājuma teksts var būt drukāts uz uzlīmes, ja šāda uzlīme nav noņemama;
- 3) drukātam ar melnu krāsu *Helvetica* treknrakstā uz balta fona, turklāt burtu izmēram jābūt tādām, lai uzraksts aizņemtu lielāko tehniski iespējamo daļu no laukuma, kas paredzēts attiecīgajam tekstam;
- 4) drukātam ar mazajiem burtiem, izņemot ziņojuma pirmo burtu un gadījumus, kad gramatikas likumi nosaka citādi;
- 5) centrētam laukumā paralēli paciņas augšējai malai, izņemot gadījumu, kad sānu mala ir šaurāka par 16 milimetriem (tad norādījumu par nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda saturu drukā perpendikulāri paciņas augšējai malai);
- 6) apvilktam ar melnu apmali, kas ir ne mazāk kā 3 milimetrus un ne vairāk kā 4 milimetrus plata un neskar brīdinājuma tekstu vai norādīto informāciju. Apmale netiek uzskatīta par brīdinājumam paredzētā laukuma daļu.

(14) Lai nodrošinātu tabakas izstrādājumu identifikāciju un varētu izsekot to aprītei, tabakas izstrādājumus marķē ar partijas numuru vai līdzvērtīgu marķējumu uz katras iepakojuma vienības tā, lai varētu noteikt ražošanas vietu un laiku.

(15) Aizliegts uz tabakas izstrādājumu iepakojuma izvietot tekstus, nosaukumus, preču zīmes vai citas zīmes, kas norāda, ka konkrētais tabakas izstrādājums ir mazāk kaitīgs par citiem tabakas izstrādājumiem (šī prasība neattiecas uz tabakas izstrādājumiem, kas tiek eksportēti uz valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis).

(03.04.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

6.1 pants. Augu smēķēšanas produktu iepakojuma noformējums

(1) Uz Latvijā realizējamo augu smēķēšanas produktu iepakojuma aizliegts:

- 1) attēlot konkrētas fiziskās personas;
- 2) attēlot Latvijas valsts simbolus;
- 3) izmantot animācijas attēlus.

(2) Uz katras Latvijā realizējamās augu smēķēšanas produktu iepakojuma vienības jābūt:

- 1) norādījumam valsts valodā par darvas un oglekļa monoksīda daudzumu miligramos vienā cigaretē;
- 2) piestiprinātai akcīzes nodokļa markai.

(3) Aizliegts uz augu smēķēšanas produktu iepakojuma izvietot tekstus, nosaukumus, preču zīmes vai citas zīmes, kas norāda, ka konkrētais izstrādājums ir mazāk kaitīgs par tabakas izstrādājumiem.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010. Otrās daļas 1.punkts stājas spēkā 01.09.2010. Sk. Pārejas noteikumu 20.punktu)

7.pants. Tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu aprites kārtība

(1) Tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu aprites kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) Tabakas izstrādājumus aizliegts pārdot:

- 1) veikalu nodaļās, kur notiek tirdzniecība ar bērnu un pusaudžu precēm;
- 2) bērnu iestādēs, skolās un citās audzināšanas un izglītības iestādēs;
- 3) ārstniecības iestādēs;
- 4) kultūras un sporta iestādēs;
- 5) izmantojot tirdzniecības automātus;
- 6) teritorijās, kurām noteiktā kārtībā piešķirts tirgus statuss.

(3) Aizliegts pārdot tabakas izstrādājumus un augu smēķēšanas produktus personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem. Uz to tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu tirdzniecības vietās norāda attiecīgs uzraksts. Šaubu gadījumā pēc tirdzniecības vai policijas darbinieka pieprasījuma pircējs apliecina savu vecumu, uzrādot personu

apliecinošu dokumentu.

(4) Aizliegts iesaistīt tabakas izstrādājumu un augu smēķēšanas produktu realizēšanā personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem.

(5) Tabakas izstrādājumus un augu smēķēšanas produktus, izņemot cigārus un cigarellas, atļauts realizēt tikai slēgtās iepakojuma vienībās.

(6) Tabakas izstrādājumu tirdzniecības vietās jābūt redzamam uzrakstam, kas brīdina, ka tabakas izstrādājumu lietošana nopietni kaitē cilvēka veselībai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.10.1999., 22.01.2004. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

7.1 pants. Papildu informācija par tabakas izstrādājumiem

(1) Tabakas izstrādājumu ražotāji un komersanti, kas importē tabakas izstrādājumus realizācijai Latvijā, katru gadu līdz 31.decembrim iesniedz Veselības inspekcijai visu to sastāvdaļu sarakstu, kuras lieto attiecīgā tabakas izstrādājuma ražošanā, kā arī norāda sastāvdaļu daudzumu katrā izstrādājumā atbilstoši tirdzniecības markai un veidam. Izstrādājumā iekļautās sastāvdaļas sarakstā min to svara dilstošā secībā. Sarakstā norāda sastāvdaļu funkcijas un kategoriju, kā arī pievieno deklarāciju, kurā izskaidroti iemesli šo sastāvdaļu iekļaušanai attiecīgajos tabakas izstrādājumos. Tabakas izstrādājumu ražotājs un komersants, kurš ievieš tabakas izstrādājumus realizācijai Latvijā, iesniedz pieejamo un veikto toksikoloģisko pētījumu datus par šīm sastāvdaļām (kuras var būt dedzinātā vai nededzinātā veidā), norādot to ietekmi uz veselību un spēju izraisīt atkarību.

(2) Veselības inspekcija nodrošina patērētājiem pieeju informācijai par darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda saturu cigaretēs.

(3) Veselības inspekcija nodrošina tās informācijas aizsardzību, kura attiecas uz izstrādājuma specifisko formulu un ir komercnoslēpums.

(03.04.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.05.2008.)

8.pants. Tabakas izstrādājumu reklāma

(1) Tabakas izstrādājumu reklāma ir atļauta tikai speciālajos izdevumos, kas paredzēti komersantiem, kuri nodarbojas ar tabakas izstrādājumu tirdzniecību, kā arī izdevumos, kas izdoti un drukāti valstīs, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, un nav paredzēti Eiropas Savienības tirgum.

(2) Tabakas izstrādājumu reklāmā iekļaujama informācija par tabakas izstrādājumu lietošanas kaitīgumu, un šādai informācijai jāaizņem vismaz pieci procenti no reklāmas platības.

(03.04.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.05.2008. Sk. Pārejas noteikumus.)

9.pants. Tabakas izstrādājumu reklāmas un sponsorēšanas ierobežojumi

(1) *(Izslēgta ar 03.04.2008. likumu.)*

(2) Aizliegts:

1) ražot un tirgot saldumus, uzkodas, kā arī rotaļlietas un citus priekšmetus tabakas izstrādājumu formā, kas var pie saistīt nepilngadīgo uzmanību;

2) tabakas izstrādājumu un jebkurā citā reklāmā attēlot personas smēķējam;

3) *(izslēgts ar 03.04.2008. likumu);*

4) tabakas izstrādājumu reklāmā izmantot maldinošus, dezinformējošus, viltus līdzekļus vai citus paņēmienus, kas var radīt kļūdainu priekšstatu par tabakas īpašībām, tās iedarbību uz veselību, ar tabakas izstrādājumu lietošanu saistītajiem riskiem vai vielām, kuras izdalās, lietojot tabakas izstrādājumus.

(3) Komersantiem, kuru galvenā darbības joma ir tabakas izstrādājumu ražošana vai tirdzniecība, aizliegts sponsorēt pasākumus vai darbības, kurās ir iesaistītas vairākas Eiropas Savienības dalībvalstis vai kuras norisinās vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs, vai kurām ir pārrobežu ietekme.

(4) *(Izslēgta ar 03.04.2008. likumu.)*

(22.06.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.04.2008. likumu, kas stājas spēkā 06.05.2008. Sk. Pārejas noteikumus.)

10.pants. Aizliegums smēķēt audzināšanas, izglītības un ārstniecības iestādēs

(Izslēgts ar 24.02.2005. likumu, kas stājas spēkā 29.03.2005.)

11.pants. Smēķēšanas ierobežojumi

(1) Aizliegts smēķēt:

- 1) izglītības un audzināšanas iestādēs;
- 2) ārstniecības iestādēs, sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijās, ieslodzījuma vietās, izņemot telpas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai. Attiecīgās iestādes vai institūcijas iekšējās kārtības noteikumos var paredzēt iespēju šo iestāžu pacientiem vai institūciju iemītniekiem smēķēt arī ārpus telpām, kas speciāli ierādītas smēķēšanai, ņemot vērā šo pacientu vai iemītnieku fiziskās un garīgās veselības stāvokli;
- 3) tuvāk par 10 metriem no ieejām ēkās vai būvēs (arī uz ārējām kāpnēm un lieveņiem), kur izvietotas valsts vai pašvaldību iestādes un kapitālsabiedrības, kurās vairāk nekā 50 procenti kapitāla daļu (akciju) pieder valstij vai pašvaldībai. Šajās vietās izliek informatīvus uzrakstus vai simbolus par smēķēšanas aizliegumu;
- 4) sabiedriskā transporta līdzekļu pieturvietu nojumēs un uz peroniem;
- 5) daudzdzīvokļu dzīvojamo māju kāpņu telpās, gaitenīšos un citās koplietošanas telpās;
- 6) darbavietās darba un koplietošanas telpās, izņemot telpas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai;
- 7) publiskās ēkās, būvēs un telpās (kinoteātru, koncertu, sporta zālēs, citās sporta ēkās un būvēs, pasta un citu iestāžu zālēs, diskotēkās, deju zālēs u. c.). Šis aizliegums neattiecas uz publiskās ēkās esošajiem dzīvokļiem;
- 8) sabiedriskā transporta līdzekļos un taksometros, izņemot tālsatiksmes vilcienus un kuģus, kuros var būt atsevišķi vagoni vai kajītes, kas paredzētas smēķētājiem;
- 9) sporta un citu publisku pasākumu laikā stadionos un citās norobežotās teritorijās, izņemot vietas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai;
- 10) bērnu atpūtas un rotaļu laukumos;
- 11) parkos, skvēros un peldvietās, izņemot vietas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai;
- 12) kafējnīcās, restorānos un citās sabiedriskās ēdināšanas vietās, izņemot vasaras (āra) kafējnīcas, kurās atļauts smēķēt tikai vietās, kas speciāli ierādītas smēķēšanai.

(2) Kazino un spēļu zālēs atļauts smēķēt tikai telpās, kas speciāli ierādītas smēķēšanai, vai telpās, kas atsevišķi nodalītas smēķēšanai.

(3) Viesnīcās un citās īslaicīgas apmešanās mītnēs var būt speciāli ierādītas guļamtelpas, kurās ir atļauts smēķēt.

(4) *(Izslēgta ar 03.04.2008. likumu.)*

(5) Aizliegums smēķēt norādāms ar informatīvu uzrakstu, lietojot zīmi "Smēķēt aizliegts" (balti burti uz sarkana fona), bet atļauja smēķēt — ar tādu pašu informatīvu uzrakstu, lietojot zīmi "Atļauts smēķēt" (balti burti uz zaļa fona), vai ar simboliem, kurus lieto starptautiskajā smēķēšanas kontroles praksē.

(6) Kārtību, kādā izvietojami informatīvi uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu vai atļauju smēķēt, kā arī uzrakstu un simbolu paraugus nosaka Ministru kabinets.

(7) Starptautiskās satiksmes lidostas izlidošanas publiskajās telpās aiz drošības kontroles punktiem var būt ierīkotas vietas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.10.1999., 24.02.2005., 03.04.2008. un 04.03.2010. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

12.pants. Profilakses pasākumi

(1) Informāciju par tabakas izstrādājumu apriti apkopo un izvērtē Centrālā statistikas pārvalde un citas valsts institūcijas.

(2) Izglītības un zinātnes ministrijas un Veselības ministrijas pienākums ir izveidot tabakas izstrādājumu lietošanas profilakses programmas dažādām iedzīvotāju grupām, ieviest tās izglītības iestādēs un veicināt to ieviešanu darbavietās.

(3) Veselības ministrijas pienākums ir nodrošināt iespēju ārstēties no nikotīna izraisītās atkarības personām, kuras to vēlas.

13.pants. Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisija

Ministru kabinets izveido Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisiju un apstiprina tās nolikumu, iekļaujot komisijā vismaz vienu pārstāvi no:

- 1) veselības aprūpes profesionālās organizācijas;
- 2) darba devēju organizācijas;
- 3) darbinieku organizācijas;
- 4) *(izslēgts ar 04.03.2010. likumu);*
- 5) Veselības ministrijas;
- 6) Finanšu ministrijas;
- 7) Ekonomikas ministrijas;
- 8) Izglītības un zinātnes ministrijas;
- 9) *(izslēgts ar 12.06.2009. likumu);*
- 10) Iekšlietu ministrijas;
- 11) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas;
- 12) Latvijas Pretsmēķēšanas koalīcijas;
- 13) Latvijas Pašvaldību savienības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2002., 30.10.2003., 03.04.2008., 12.06.2009., 04.03.2010. un 16.12.2010. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2011.)

14.pants. No nodokļu iemaksām iegūto līdzekļu izlietošana

(Izslēgts ar 12.12.2002. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2003.)

14.¹ pants. Tabakas izstrādājumu tirgus uzraudzība un kvalitātes kontrole

(1) Kontroli attiecībā uz šā likuma 5.panta 5.punktā minēto testēšanas pārskatu esamību veic Valsts ieņēmumu dienests.

(2) Lai pārbaudītu šā likuma 5.panta 2., 3. un 4.punktā minēto ziņu patiesumu, Valsts ieņēmumu dienests ne retāk kā reizi gadā pārbauda nikotīna, tabakas darvas un oglekļa monoksīda daudzumu katra tirdzniecības nosaukuma cigaretēs. Ja cigaretēm ar vienu tirdzniecības nosaukumu ir atšķirīgs nikotīna, tabakas darvas vai oglekļa monoksīda saturs vai cigaretes izgatavotas dažādās ražošanas vietās, Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības pieprasīt, lai attiecībā uz katra veida cigaretēm ar vienu tirdzniecības nosaukumu tiktu veikta pārbaude.

(3) Pēc Valsts ieņēmumu dienesta pieprasījuma cigarešu paraugus atlasa un testē testēšanas laboratorijas. Testēšanas laboratorijas par testēšanas rezultātiem informē Valsts ieņēmumu dienestu. Izdevumus, kas saistīti ar cigarešu paraugu atlasīšanu un testēšanu, sedz ražotājs vai komersants, kurš ievējis tabakas izstrādājumus realizācijai Latvijā.

(4) Komersanti, kas ievē tabakas izstrādājumus no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis, pirms to realizācijas tirgū pārbauda testēšanas laboratorijās tabakas izstrādājumu marķējuma atbilstību šā likuma prasībām.

(30.10.2003. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.04.2008. likumu, kas stājas spēkā 06.05.2008.)

14.² pants. Smēķēšanas aizliegumu un ierobežojumu kontrole

Šajā likumā noteikto smēķēšanas aizliegumu un ierobežojumu kontroli veic Valsts policija un pašvaldības policija.

(24.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2005.)

15.pants. Atbildība par šā likuma pārkāpšanu

Par šā likuma pārkāpšanu personas saucamas pie likumos noteiktās atbildības.

16.pants. Strīdu izšķiršanas kārtība

Strīdus, kas radušies šā likuma piemērošanas gaitā, izskata normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.2003. likumu, kas stājas spēkā 26.11.2003.)

Pārejas noteikumi

(30.10.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 26.11.2003.)

1. Līdz 2003.gada 31.decembrim ir atļauts realizēt cigaretes, kurās tabakas darvas daudzums pārsniedz 12 miligramus, bet nepārsniedz 15 miligramus, ja tās ir importētas vai ražotas līdz 2003.gada 1.janvārim.

2. Līdz 2004.gada 1.maijam ir atļauts ražot, realizēt un importēt cigaretes, kurās tabakas darvas daudzums nepārsniedz 12 miligramus (šis daudzums noteikts atbilstoši standartam LVS ISO 4387:2003), un cigaretes, kurās nikotīna daudzums nepārsniedz 1,2 miligramus (šis daudzums noteikts atbilstoši LVS ISO 10315:2003).

3. Līdz 2007.gada 1.janvārim ir atļauts ražot cigaretes, kuru sastāvdaļu daudzums pārsniedz šā likuma 5.panta 2., 3. un 4.punktā noteiktās pieļaujamās normas, ja tās paredzētas eksportam uz valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis.

4. Tabakas izstrādājumus, kas nav cigaretes un kas saražoti līdz 2004.gada 1.maijam atbilstoši šā likuma 6.panta trešās, piektās, sestās, devītās un vienpadsmitās daļas 2.punktā noteiktajām prasībām, ir atļauts realizēt līdz 2004.gada 30.septembrim.

5. Šā likuma 5.panta 5.punkts, 5.¹ panta trešā daļa un 14.¹ pants stājas spēkā 2004.gada 1.maijā.

6. Līdz 2004.gada 1.maijam ir aizliegts realizēt tabakas izstrādājumus, kuriem nav noteiktā kārtībā izsniegts obligātās kvalitātes atbilstības sertifikāts.

7. Šā likuma 9.panta otrās daļas 4.punkts stājas spēkā 2005.gada 1.augustā.

(22.06.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2005.)

8. Juridiskās personas, kuras speciālo atļauju (licenci) vai izziņu komercdarbībai ar tabakas izstrādājumiem saņēmušas līdz 2004.gada 31.janvārim, var turpināt tabakas izstrādājumu realizāciju teritorijā, kurai piešķirts tirgus statuss, līdz izsniegtās speciālās atļaujas (licences) vai izziņas derīguma termiņa beigām. Sākot ar 2004.gada 1.februāri, speciālās atļaujas (licences) vai izziņas komercdarbībai ar tabakas izstrādājumiem teritorijā, kurai piešķirts tirgus statuss, netiek izsniegtas vai pārreģistrētas.

(22.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

9. Līdz 2006.gada 1.jūlijam augstskolās, ārstniecības iestādēs, sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijās, darbavietās darba un koplietošanas telpās, publiskās ēkās, būvēs un telpās (kinoteātru, koncertu, sporta zālēs, citās sporta ēkās un būvēs, pasta un citu iestāžu zālēs, diskotēkās, deju zālēs u. c.) atļauts smēķēt arī vietās, kas speciāli ierādītas smēķēšanai.

(24.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2005.)

10. Līdz 2006.gada 1.jūlijam kafejnīcās, restorānos un citās sabiedriskās ēdināšanas vietās, kazino un spēļu zālēs atļauts smēķēt arī vietās, kas speciāli ierādītas smēķēšanai.

(24.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2005.)

11. Šā likuma 11.panta pirmās daļas 3.punkta jaunā redakcija par aizliegumu smēķēt tuvāk par 10 metriem no ieejām ēkās vai būvēs, kur izvietotas valsts vai pašvaldību iestādes un kapitālsabiedrības, kurās vairāk nekā 50 procenti kapitāla daļu (akciju) pieder valstij vai pašvaldībai, stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(24.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2005.)

12. Ministru kabinets līdz 2005.gada 31.augustam izdod noteikumus par kārtību, kādā izvietojami informatīvi uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu, vai par atļauju smēķēt, kā arī nosaka uzrakstu un simbolu paraugus.

(24.02.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2005.)

13. Šā likuma 9.panta pirmās daļas 7. un 8.punkts, kā arī trešās daļas 1.punkts (attiecībā uz radoraidījumiem un programmām) un 2.punkts stājas spēkā 2005.gada 31.jūlijā.

(22.06.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2005.)

14. Presi un citus drukātos izdevumus, kuros ietverta tabakas izstrādājumu reklāma un kuri izdoti un drukāti līdz 2005.gada 31.jūlijam, atļauts izplatīt arī pēc 2005.gada 31.jūlija, bet ne ilgāk kā līdz 2005.gada 31.decembrim.

(22.06.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2005.)

15. Šā likuma 9.panta pirmās daļas 2.punkts (attiecībā uz kinoteātriem) stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(22.06.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2005.)

16. Šā likuma 6.panta ceturrtā daļa stājas spēkā 2008.gada 1.septembrī. Līdz 2010.gada 1.jūnijam tabakas izstrādājumus, kas atrodas speciālajā atļaujā (licencē) tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai vai mazumtirdzniecībai norādītajās uzglabāšanas un realizācijas vietās, atļauts realizēt arī tad, ja atbilstošie krāsainie fotoattēli vai citas ilustrācijas (kombinētais brīdinājums) ir uzlīmēti uz iepakojuma vienības.

(03.04.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.02.2010. likumu, kas stājas spēkā 03.03.2010.)

17. Grozījumi šā likuma 11.panta pirmās daļas 1. un 7.punktā attiecībā uz aizliegumu smēķēt augstskolās un publiskās ēkās, būvēs un telpās (kinoteātru, koncertu, sporta zālēs, citās sporta ēkās un būvēs, pasta un citu iestāžu zālēs, diskotēkās, deju zālēs u. c.) stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā.

(03.04.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.05.2008.)

18. Grozījumi šā likuma 8.pantā un grozījumi attiecībā uz 9.panta pirmās daļas, otrās daļas 3.punkta un ceturrtās daļas izslēgšanu, kā arī šā panta trešās daļas jaunā redakcija stājas spēkā 2009.gada 1.aprīlī.

(03.04.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.05.2008.)

19. Grozījumi šā likuma 1.panta 9. un 15.punktā, 11.panta pirmās daļas 12.punkts un grozījumi 11.panta otrajā daļā stājas spēkā 2010.gada 1.aprīlī.

(03.04.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 06.05.2008.)

20. Šā likuma 6.¹ panta otrās daļas 1.punkts stājas spēkā 2010.gada 1.septembrī.

(04.03.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 07.04.2010.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

(22.06.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 20.07.2005.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 5.jūnija direktīvas 2001/37/EK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 26.maija direktīvas 2003/33/EK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas izstrādājumu reklāmu un ar to saistīto sponsordarbību.

Likums Saeimā pieņemts 1996.gada 18.decembrī.

Valsts prezidents G.Ulmanis

Rīgā 1997.gada 7.janvārī